

Hétről Hétre

A MAGYAR HIRLAP SZÉPIRODALMI MELLÉKLETE

Magyarország jövője.

MÉG mindig nem alkothatunk teljesen tiszta képet arról, mi minden történt Magyarországon és Magyarország fővárosában, Budapesten, a diadalmos forradalom óta. Még mindig nem tudhatunk mindenről, ami az elmúlt esztendő október hava óta mindmáig Magyarországon leviharzott. A fővárosi lapok tudósításaival megismerkedtünk már. A magyarországi sajtó véleményével is tisztában vagyunk, de ezernyi részlet hiányzik még ahhoz, hogy megismerjük és megértsük a közelmúlt idők eseményeit és eredményeit.

A história annyit könyvelhet el végérvényesen ezideig, hogy megszünt a Habsburgok uralma Magyarországon, hogy a népakarat elsőpörte az isten kegyelméből uralkodó királyt és saját kezébe vette sorsának irányítását. A forradalom rengésében született Nemzeti Tanács megvetette a köztársaság ágyát, de hogy ebben az ágyban pihen e ki évszázadok fátalmait a magyar nemzet, sulyos kérdés még mindig. Határozottan, véglegesnek nem tekinthetünk semmit. Pillanatok döntenek ma nemzetek életében, pillanatok dönthetnek népek jövő sorsában. A jövő nem ismer programot, nem ismer előzetes számításokat. Érzelmek vihára, indulatok kitörése lerombolhatja az agy munkáját és a türelem uralmát a türelmetlenség válthatja fel.

Aggódva tekint az amerikai magyarság a jövő felé. Magyarország sorsáért aggódnak azok is, akiket sokezer mértföld választ el a szülőhazától, akik sok összekötő kapcsot bontottak szét, de nem szakíthatták el azokat a fonalakat, melyek a szívet kötik össze a szülőfölddel. A mai Magyarország népe és kormánya tisztában van a helyzettel. Magyarország népe csodálatos türelemmel hordja a keresztet, bámulatos józansággal, tisztelet-

Károlyi Mihályt a magyar köztársaság elnökének kiáltják ki.

reméltó kitartással, önlegyöző megadással halad a golgotha felé. A magyar nép bizik az igazságban, a magyar nép hisz az emberszeretben és erős hitel bizakodik a feltámadásban.

Nagyon kevés jóakarót, még kevesebb barátot ismer világvajadás idejében a magyar nemzet. Az 1848-iki forradalom bukása után a művelt világ minden nemzete rokonszenvezett a magyar néppel. A magyar név és a magyar nép előtt kalapot emeltek mindazok a nemzetek, melyek ma a győzedelmes

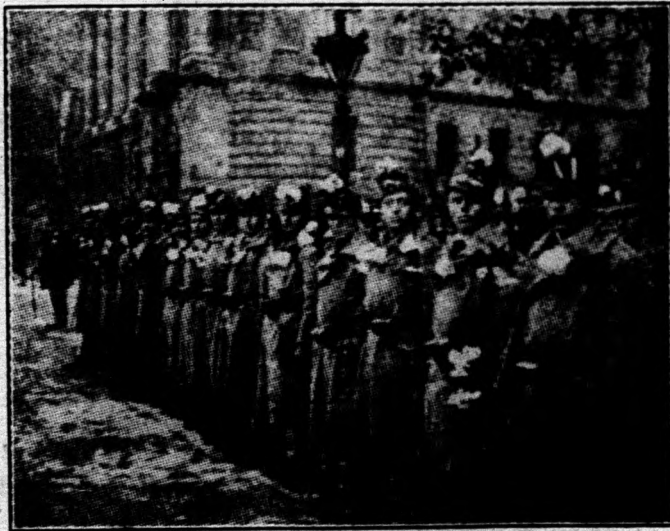
szövetséges hatalmak táborát alkotják. És ugyanazok a nemzetek gyanakvással, bizalmatlanul, hideg tartózkodással fogadják ma a magyart. Az előítéletek idejét falánk étvágygyal használják ki mindazok, akik évszázadok óta éhesek magyar földre. De még nem dőlt el a nagy kérdés: ki lakmározik majd a terített asztal körül.

A szövetséges országok sajtójában sűrűn fedezhetünk fel sorokat, melyek rokonszenvesen emlékeznek meg a magyar nemzetéről és az újszülött magyar

köztársaságról. A párisi L'Illustration január 11-iki száma részletes ösmertetést közöl a magyarországi forradalomról. Robert Vaucher személyes tapasztalatai alapján számol be azokról a nagy eseményekről, melyek a múlt esztendő ősze óta az ország szívében lezajlottak. Az érdekes írás, melynek adatai ismeretesek már az amerikai magyarság előtt, mindvégig rendkívül rokonszenvesen emlékszik meg a magyarokról és sehöl sem csendül ki belőle az "ellenség" hangja.

Érdekes fénykép felvételek tartkítják az értékes cikket s ezek közül válogattuk ki azt a kettőt is, melyet cikkünk keretében olvasóinknak bemutatunk.

Károlyi Mihály a magyar népköztársaság elnöke, nem a háboru végeredménye után született kényszer-helyzetben tagadta meg mindazokat a célokot, melyek elérésére a szerencsétlen magyar nemzetet a pusztulás biztos utjába dobta a császári hatalom. Károlyi Mihály a háboru első napjaiban nyíltan állást foglalt a közép-európai bünszövetkezet tervei ellen és bátran szembeszállt a császárok uralmával, hangosan követelte a szabadság, a demokrácia elveinek megvalósítását. Károlyi Mihályban mindenkor barátját látta a szövetségesek tábora. Nem a német császár, nem az osztrák császár, sőt nem is a magyar király érdekében fejtett ki csodálatosan nagy munkát a háboru hullámlása alatt a magyarországi függetlenségi párt rettenhetetlen vezére. Amikor első ízben hallatta szavát Wilson elnök, Magyarországból érkezett az első visszhang és a Károlyi Mihály hangja volt. A tizennégy pontot elfogadta ma már mindegyik ország elfogadta, a legyőzött Németország is, de Károlyi Mihály a tizennégy pont apostolává szegődött már akkor, amikor a császár gögös elbizakodottsággal hirdette még, hogy Isten kegyelmével és segítségével — ő nyeri meg a háborut.

A forradalom özl. rőzsés katonái az Országház. téren.

A menyasszonyom

Irta: BRÓDY MIKSA.

S Z

AMENYASSZONYOM finom, magas termetét imádtam; csodáltam arcának nemes szépségét, barna szemének meleg nézését, vonzott, veleszületett előkelősége és tekintélyes vagyona.

De legragygóbb tulajdonsága az volt, hogy teljesen céltalan életet élt. Nem voltak benne rajongások a szépművészetekért, nem írt verseket, mint a sovány Célia és lelkének nem voltak belső élményei, mint a vöröshajú Emmának, aki egész napon át azzal a szándékkal járta a parkot és gabonaföldeket, hogy impresziósan lássa a természetet.

A kastélyban négyen laktunk. Anna szüleit nem veszem számításba, mert ők, mint negyven éves öreg emberek, kimultak az intenzív élet számára. Ha tehát nem szerepelnek ebben a történetben, az ékadekáciájuk rovására irandó. Jövendőbeli apósomnak minden nap kijutott egy rá néző megalázó kécsök; jövendőbeli anyósomat, mivel még csak harminckilenc éves volt, homlokán szoktam érinteni; mint hogy négyünk közt én voltam a legfrissebb, minden reggel én eszokoltam le arról a homlokról a fehér himpört.

A sovány Célia és a vörös Emma Annám baráti meghívását követve jöttek le Pestről Békapusztára és két hét óta táplálták magukat a természet nagyszámú szépségeivel. Már mindketten hiszni kezdték tőle.

Önkény ember vagyok, akárcsak egy Wilde-féle színmű rajongója, bár annak elmésége nélkül. Nem szerettem tehát a rajongókat és minden bensőszerűségem mellett, melylyel a két széplelkű vendég iránt viselkedtem, untam a társaságukat, a beszédüket azokkal a válogatott ékadekáciákkal, melyek az életem lányokat oly egyformákra teszik. A finoman kiesztelt mondandójuk kisajtolják az emberből az egyéni karaktert és természetes színeket. Ezért sokszor megőrlöttem velem, hogy a poétikus Céliát nem tudtam megkülönböztetni a harmonikus kedélyű Emmától.

— Anna — szóltam egy reggel a zoldosan tapétázott parlourban — ha nem imádnálak úgy, egy tökéletes szabású anyagot, rég megszóltam volna a barátinóid előtt.

— Tulzáz — felelte Anna s hízvelegve simogatta meg frissen heretvált arcát — tulzáz, öregem! Az ember sosem érzi magát rosszul szép lányok társaságában és főképp nem unatkozik velük.

Beszűsan rántottam el fejem cirógató kezét alól.

— Ha csak szépek volnának, hagyják! — mondtam. — Té is szép vagy. Annám és mégis túrhíető vagy. Vendégeid azonban krettenetesen műveltek, akiknek keltse a könyv, melyet fanatizmusmal imádnak. Ezért irtódom tőlük.

— Az ő imádatuk legalább pogány imádat, erkölcsstelen rajongás. Az erkölcsstelen pedig nem unalmas.

— Kedves fiam, tanulj most tőlem valamit. Az olyan erkölcs-

telenség, melyben nincs egy szemérményi fajtalanúság sem, természetellenes és nepiten.

— Nemtelen?...
— Igen. Ez alatt értem azt a szikár szemérméltenséget, melyben a nemek tisztas játéka nincs szerepe. Csak arra való, hogy gyengécske elméket, — olyant, aminő a tiéd is, angyalom — elkábítson; fölényesnek állítson be elvetemült lelkeket, melyekből az érzéktelenség minden bájos ösztönt megfosztott.

Ebben a pillanatban — ebben a nagyszerű pillanatban, amikor érzem, mily bámulatos értelmetlenséggel, veleszületett homályossággal fejeztem ki egy paradoxális gondolatot, belépett a két vendég. Frissen, mint az erdő talajából kicsattant ibolyaszál.

— Kik azok az elvetemült lelkek? — kérdezte a vörös Emma apácászerű mosolylyal.

Anna zavarba jött. Elpirult és ezzel mindent elárult. Célia megfenyegette sovány ujjával.

— Csak nem mi vagyunk azok? — kérdezte és hirtelen lesütötte szemét.

Éreztem a perc nagyszerűségét.

— De éppen maguk — feleltem elszántan. — Mert egész életüket hazugságoknak dobják oda és tetszelegnek magukban ebben az álarcozott szerepben. Hiszen én is azt mondtam, hogy szükség van az embernek élethazugságokra, de amit maguk csinálnak, az már tudatos... tu... da... tos!... Itt van a hangsúly.

Emma buskomor hangon válaszolt:

— Hát ön jobb, mint mi nők vagyunk? Hát ön nem hazudja a maga észéletét, az analitikusságát, a levethetőtett prózaiságát?

— Kedves Emma — feleltem gunyosan. — Nem vitatkozom magával és tudja-e miért nem? Mert ezuttal igaza van. Félek, hogy meggyőzőm az ellenkezőjéről és minden banalitásnál jobban irtódom attól, ha akkor vannak velem egy véleményen, amikor nincs igazam.

Emma és Célia egyszerre megvetőleg vontak vállat és egyszerre vágták a szemembe:

— Bernard Shaw!...

Ez fájt. Megsebezve rohantam el; ki a parlourból, a hallból, a vestibülből. A mezőre futottam ki, a természet ölébe, igazi parasztközé, hogy a sok természetből ne lássam a természetet.

Délben meglepetések vártak rám a kastélyban. Két fiatalúr érkezett még a fővárosból; a ház régi jó barátai, Anna gyerekkori játszótársai, távoli rokonok. — Mindketten híres sport férfiak voltak, evezőmesterek, football-championok, vívóbajnokok. Onnan volt, hogy szívbillentyű elégtelenségben és asztmában szenvedtek, valamint fultengedett férfiasságban, ami, valljuk be őszintén, egyike a legpimaszabb férfitulajdonságoknak. Köztem és két ifjú közt már évek óta barátságatlan volt a viszony.

Nekem gyermekkoromban az volt a szokásom, hogy a kislányokat pofóztam, ők pedig tar-

toztak velükszűletett férfiasságukkal azzal, hogy megvédjék a leányokat olyformán, hogy engem pofózzanak vissza. Ez pedig azért nem felelt meg az igazságos jogszolgáltatásnak, mert a kislányoknak kijárt a verés, ennél fogva én ártatlanul szenvedtem a megtorlást.

Célia és Emma kárörvendve mosolyogtak, amikor látták, hogy mennyire szenvedek a két ifjú férfias kézszorítása alatt. De azért mindkét hölgy, mikéntha lelkükben meleg bizalom ébredt volna fel irántam, sietett megszűni nekem ebéd közben:

— Undorodom az erős férfiak-tól! Amióta ezek itt vannak, kezdem magát imádni, Henrik...

Ellágyultam volna, csak ne ejtették volna ki a csábító mondat után a nevemet. Henrik, az majdnem olyasvalami, mintha valakit Miksának hívnak. Henrik, az olyan, hogy a viselője számára a legsikerültebb portrét helyettesíti. Henrik, az valami gondör hajut, kerek arcú és lapos orrut jelent. Ha véletlenül ezt a nevet ejtették ki előttem, az olyan volt, mintha a tükörbe néztem volna.

Egész nap rosszkedvű voltam és szótlan. Amikor az ember rosszkedvű, verseket ír a menyasszonyához. En is ezt tettem, spondeikus mértékkel és a következő kezdő sorral: "Szűzek templomában térdelsz. Agáta!"

Ezalatt az egész társaság automobil kirándulásra volt. Sőt, azontul is, mert rég elkészültem a költészettel, amikor még mindig egyedül lézengtem a kastélyban.

Álmosan és unatkozva jártam be az összes termeket, a kaptárt, a billiárd szobát. Benéztem a vendégszobákba is... előbb az egyikbe. Nyitott kofferéből kihányt ruhadarabok hevertek a székeken és a pamlagon. Az íróasztalon pedig...

Lám, lám!... Vajjon kinek szól ez?

"Este 11 és 12 közt várjon. Hagyja nyitva a szobája ajtaját. Ervin."

Biztosan Céliának szól. Ebéd alatt a derék Ervin egyebet sem tett, mint szabadkőműves jelzéseket Célia lába felé. Kezdem becsülni a poétikus lelkű Céliát... De hátha Emmának szól a levél? Istenem, ebből egy Bataille tollára méltó dráma fog kialakulni.

Elhatároztam magamban, hogy este, vacsora közben meg fogom figyelni Ervin asztalalatti mozdulatait. Tudni akarom, kinek nyújtja át titokban a névjegyet. A kapu felől túlköles hallatszott és én, mint veszedelemben forgó tolvaj, siettem ki indiszkrécióm színhelyéről...

Vcsoránál, mint mindig, a menyasszonyom mellett ültem, de bármily szerelmes voltam belé és bármennyire fokozta vágyaimat a pikáns névjegy, nem igen foglalkoztam Annával... Ervint figyeltem.

— Hopp! — gondoltam magamban. — Most adta át.

Csakugyan az asztal alá nyult kezével; én mereven ügyeltem Céliát, aki elpirult... De nem!... hiszen Emma pirult el, a vér be-

futotta homlokán a halvány széplőket és vörös haja is egész bronzfényben égett a fejébe tödult vérlávától. Zavarban voltam. Most már igazán nem tudom, ki lehet. Ebből bohózatot fogok írni.

Elhatároztam, hogy mindenáron a dolog nyitjára fogok jönni. Fáradságot színlelve, vacsora után a szobámba vonultam. Anna kikísért a folyosóra, hogy a konvencionális titkos csokokban és a lázas ölelésekben részesítsen. Mindezeket kötelességszerűen elvégezvén, a szobámba siettem, ahol vártam.

Vártam, tüzenegyig. Akkor ott-tátták el a folyosón az összes lámpákat. Én meztláb kiléptem az ajtó elé, melynek mélyedésében elrejtve, tágra meresztett szemmel néztem bele a sötétségbe...

A mellettem levő vendégszoba ajtaja halkán kinyitott... Ervin széles vállának konturjait felismertem a sötétben. Ő is meztláb volt. De még így is óvatosan és lábujjhegyen lépdessett előre.

Én ugyanugy utána.
Most érkezik Célia ajtaja elé. Megáll. Tehát mégis a sovány nő... A másik pillanatban tovább lépett... Tehát Emma!... Bevallom, hogy nagyon izgatott voltam; akárcsak egy Csatulle Mendés-novellát olvastam volna.

— Milyen szép az élet! — gondoltam magamban és keserű irigység fogott el.

— Milyen szép az élet! — gondoltam újból és hirtelen tágra nyitl a szám...

Ervin még csak meg sem állt Emma ajtaja előtt. Tovább lépett, az én lábam pedig mintha gyökérnek fonódott volna be a szőnyegen keresztül a folyosó parkettjébe.

Anna ajtaja Rinyilt; halkán, mint szentély ajtaja; veszélyesen, mint örvénylő sírfenek és a következő pillanatban kés-zuhatagként hasított szívembe menyasszonyom hangja:

— Ervin, maga az?... Jöjjön! És eltűntek. És én megkúporodtam a fal mentén és leültem a földre és sokáig nem bírtam gondolkozni. Valami azonban belezakatolt a fejembe, az agyvelőmbé, egy egészen buta szó, aminek semmi jelentősége e pillanatokban nem volt.

— Kulturember! Kulturember! Kulturember!...
Hiába ütögettem, verdestem a homlokomat, hogy kiűzzem agyvelőmből azt a valamit, amely összeszorítja, amely észbontóan belézsongott és a szavakat, melyeknek semmi értelme sem volt. Hiába! Egyre csak hallottam:

— Kulturember...
Később már fogycogva magamban is mondtam:

— Kulturember... igen, az vagyok. És cinikus, cinikus ember... hát mi történt?... semmi!

Elmult egy fél óra és én mindig ott gubbasztottam a hideg fal tövében. Majdnem büszke voltam magamra.

Anna ajtaja ismét kinyitott és Ervin most már gyors léptek...

(Folytatás a 7-ik oldalon.)

LATORCAY a v

lodába hajtat

— Itthon van kisasszony! — kéri től.

— Igenis. Most hogy átmenjen a

Latorezay felmeba, azután átküldt emelet tulsó végér

Jelentsé be ő ná ró Latorezay Ödö

A pincér futya

— Ó nagyságaság urat.

Latorezay átmenőltözködve állott a és keztyűjét gonb

— Jó estét, Öd

— hát mégis eljöt

Latorezay mege keztyűtlen balkezé va választotta:

— Nem bírtam ban Aradra megy gyek. Debrecenbe riába megy, oda is

— Jól van, — lyogva a lány — u nak idején. Most h boesítom. Megyek Előadás után eg zunk.

Latorezay ujra kimentek a folyosó felé indult a lépes szaszólt:

— Igaz, rezerva nak egy jegyet megkapja.

Mosolygott, azu lépesen. Latorezay rákönyökölt a lép és a lépeső szőnyeg ideig. Azután rázo bement a szobájá

— Tudta, hog mondta magában. szeretem. Nagyon szeretem.

Fanyar kedve színház előtt, azut jegyét és beült a emberek gyorsan hamar megtelt és bongott a szính rosszkedvűen és l gette az emberek hogy a lány minde nyira a szomszédja

Előadás után e tak a lány szobája rosszkedvű volt.

— Mi baja? — Sajnálja, hog tetszettem?

— Elragadó v Latorezay őszintén dapesti direktor hogy a régi dara szatják. Soha oly édes Nebántsvirág mint maga. De u ga, annál jobban Maga mindenki s

— És az én számom mint akarki más

A lány vonoga Latorezay később

— Igaz, megvet tot, amelyik ugy nak. Tessék.

A leány a kezéb tokkal kirakott n tot, megnézte, mo zet nyújtott Lato

— Köszönöm, — ga igazán nagyon Latorezay mege

SZÉP HELENÁ

IRTA: BIRÓ LAJOS.

LATORCAY a vonattól a szállodába hajtatott.

— Itthon van még Udvardi kisasszony? — kérdezte a portástól.

— Igenis. Most rendelt kocsit, hogy átmenjen a színházhoz.

Latoreczay felment a szobájába, azután átküldte a pincéért az emelet tulsó végére:

Jelentse be ő nagyságának bárány Latorczay Ödönt.

A pincér futva jött vissza.

— Ó nagysága kéreti a méltóságos urat.

Latoreczay átment. A lány felöltözködve állott a szoba közepén és keztyűjét gombolta.

— Jó estét, Ödön. — mondta — hát mégis eljött.

Latoreczay megesókolta a lány keztyűtlen balkezeit és mosolyogva válaszolta:

— Nem bírtam ki. Ha januárban Aradra megy, oda is elmegyek. Debrecenbe is. Ha Ausztriába megy, oda is.

— Jól van, — mondta mosolyogva a lány — majd szívesen emlékszem. Most kegyelemben elbocsátom. Megyek a színházhoz. Előadás után együtt vacsorázunk.

Latoreczay újra kezét esókolt; kimentek a folyosóra; a leány lefelé indult a lépcsőn, azután visszaszólt:

— Igaz, rezerváltattam magának egy jegyet; a pénztárnál megkapja.

Mosolygott, azután lement a lépcsőn. Latorczay utána nézett, rákönyökölt a lépcső korlátjára és a lépcső szőnyegét bámulta egy ideig. Azután rázogatta a fejét és bement a szobájába átöltözködni.

— Tudta, hogy eljövök — mondta magában. — Tudja, hogy szeretem. Nagyon tudja. Nagyon szeretem.

Fanyar kedvvel sétálgatott a színház előtt, azután kiváltotta a jegyét és beült a nézőtérre. Az emberek gyorsan gyülekeztek; hamar megtelt és jókedvűen zibongott a színház; Latorczay rosszkedvűen és haragosan nézgette az embereket és fájt neki, hogy a lány mindenki, épen anynyira a szomszédjác, mint az övé.

Előadás után együtt vacsoráztak a lány szobájában. Latorczay rosszkedvű volt.

— Mi baja? — kérdezte a lány. — Sajnálja, hogy eljött? Nem tetszettem?

— Elragadó volt — mondta Latorczay őszintén. — Ezek a budapesti direktorok szamarak, hogy a régi darabokat nem játszatják. Soha olyan megható és édes Nebántsvirágot nem láttam, mint maga. De minél szebb maga, annál jobban fáj nekem... Maga mindenki számára szép... És az én számomra nem jobban, mint akárki más számára...

A lány vonogatta a vállát. Latorczay később ezt mondta:

— Igaz, megvettem azt a csatot, amelyik úgy tetszett magának. Tessék.

A leány a kezébe vette a rubintokkal kirakott nehéz aranyesatott, megnézte, mosolygott és kezét nyújtott Latorczaynak.

— Köszönöm, — mondta — maga igazán nagyon kedves.

Latoreczay megesókolta a kezét.

Vacsora után beszélgettek még, azután éjjel tájban felállott a lány.

— No, most menjen aludni — szólt nagyon kedvesen.

Latoreczay felállott, vette a kálapját és ment aludni.

Másnap este Szép Helenát játszotta a lány. Latorczay megint fanyar kedvvel ment a színházba, boszankodva méregette az embereket, de amikor a függöny felment és a lány megjelent a színpadon, elfelejtette a boszúságot. A színházban is halálos esend lett, mindenki elhallgatott, ezer ember bámulta lélekzet nélkül a lányt. A görög királyné fehér ruhája volt rajta, a karja, a nyaka és a melle meztelen volt és a hasított ruhán át kilátszott a lábának — vagy a trikójának — a fehérsége.

Latoreczay érezte, hogy körülötte még fészkelődni is elfelejtettek az emberek, érezte az egész színház nagy visszatartott lélekzetét, érezte a szomjas, tüzes nagy pillantást, amely ezer kigyult szemből áradt rá a lányra. Izgatott lett. Haragot érzett az emberek ellen; felháborodást; de valami büszkeséget is, valami különös, fészkelődő, kiabálni vágyó büszkeséget... A lány mosolygott rá és neki forró lett a feje és száraz lett a torka.

Előadás után együtt mentek ki a vasúthoz. Beültek egy fiülkébe, a lány rendezgette a fekvőhelyét, Latorczay nézte, azután megszólalt és izgatottan reszkettett a hangja

— Klára... nagyon szeretem magát...

A lány feloldalt rámosolygott:

— Tudom.

— Nem... Klára... ne tréfáljon. Hát maga?

— Én is szeretem magát.

Visszafordult a takaróját megigazítani. Latorczay melléje lépett és megölelte.

— Na! — mondta a lány és le akarta fejteni a kezét.

— Klára, — szólt Latorczay remegve — akar a feleségem lenni?

A lány engedte, hogy megölelje, odanyújtotta neki az ajkát és nyugodtan válaszolta:

— Igen.

...Másnap összevesztek. A lány azt mondta, hogy ő tovább akar játszani, Latorczay kijelentette, hogy nem engedi.

— Féltekény? — kérdezte a lány.

— Nem. De nem engedhetem, hogy az én feleségemet mindenki büntetlenül bámulja meg. Ha az utca nézne úgy valaki magára, akkor felfofoznom. Agyonverném. Azt akarom, hogy az enyém legyen. Csak az enyém. Minek akar játszani? Pénzre nem lesz szükség, azt tudja. És ott élünk, ahol akarja.

A lány ragaszkodott a színházhoz, Latorczay tiltakozott ellene, összevesztek és — Latorczay elment. Másnap nem jött. Levelet írt:

— Ha szeret, — írta — lemond a színpadról.

A lány egy hét múlva megígérte neki, hogy beleegyezék az akaratába. Lemond a színpadról. Latorczay ekkor visszajött hozzá és

készültek az esküvőre. A lánynak még a ruháit, a kosztümjeit is el kellett adnia, Latorczay semmit sem akart tünni, ami a színpadra emlékezteti.

Az esküvő után elmentek Medgyesre, a Latorczay kastélyába, onnan két hét múlva utazni indultak. Félévig utaztak, azután hazajöttek Budápestre, innen tavasszal megint elmentek Medgyesre. Az első hónapjaik boldogok és vidámak voltak. Latorczay mámorosan élvezte az asszony birtokát, gyönyörűséggel, meglegedetten, büszkén szerette és az asszony is jókedvű volt és hálás volt hozzá. Az asszony nem is változott meg, esendesen, nyugodtan, meglegedetten élt, élvezte a helyzetét, a vagyonát, a férje szerelmét. Latorczay azonban a második év elején megváltozott, megzavarodott, elszomorodott. Az asszonyt éppen úgy szerette, mint azelőtt, érezte, hogy bent a szívében éppen olyan gyöngéd szeretet van az asszony iránt, mint azelőtt; az asszony okos is volt, jó is, kedves is, soha egy percre sem adott rá okot, hogy megbánja a házasságot. De amikor az asszonyra ránézett, mégis valami hiányosságot, valami hidegséget, valami idegenséget érzett. Sokszor nézte meg az asszonyt. Megnézte figyelmesen. Végignézte kutató szemmel. Nem olyan szép már, elvirágzott volna olyan fiatalon? Mi az, ami nincs rajta? Mi az, ami hiányzik róla?

Nem tudott magának válaszolni, de érezte, hogy lehül. Érezte, hogy meghidegszik, lassanként közömbössé válik az asszony iránt. Nemsokára terhére lesz.

Mindennap rosszabb lett ez a helyzet. Az asszony észrevette a férje elhidegülését, kedves volt hozzá, iparkodott visszahódítani, szép akart lenni, kívánatos akart lenni, de az igyekezete csak arra volt jó, hogy Latorczay észrevegye, boszankodjék rajta, dühbe jöjjön rajta és annál nagyobb felindulással és ellenkezéssel forduljon el az asszonytól. Maga Latorczay sajnálta a régi tüzes szerelmét, siratta, kívánta, visszaohajtott, de ha néha megpróbálkozott a felidézéssel és próbálta az asszonyt a régi szemmel nézni és próbálta benne gyönyörűségét lenni, a vége az volt, hogy kelletlen séget és fanyarságot érzett.

Halgatva, esendesen és rosszkedvűen élték egymás mellett. Kímélték egymást, de mindig kitörően volt közöttük egy elfojtott harc és állandóan köztük lappangott a szakítás.

Egy júniusi napon vendégeik érkeztek. A medgyesi kaszinó háromtagú küldöttsége. A kaszinó nyári mulatságot rendez a Fehér Kereszt javára; ha a méltóságos asszony kegyes volna segítségére jönni a nemes törekvésnek, ha fel akarná karolni az árvák ügyét, ha ragyogó művészetével a táncmulatságot megelőző hangversenyen néhány dalt akarna elénekelni...

Az asszony ránézett a férjére. Latorczay mozdulatlan arccal ült.

— Ha a férjem megengedi, uraim, akkor szívesen — szólt az asszony.

Az urak odafordultak Latorczayhoz.

— Méltóságos ur... köszöngünk...

— Kérem, — mondta Latorczay, közömbösen — nekem semmi kifogásom nincs ellene.

— Az asszonynak fájt ez a közömbösség. — Nem törődik már velem, — gondolta. Összeszorult a szíve, odamasolygott az urakhoz és megígérte, hogy énekel.

Latorczay nagy utálatlalt ödöngött a kaszinó nagytermében. A feleségét bent hagyta egy másik szobában és unatkozva várta, mikor kezdik a hangversenyt. Egy hosszú és kétségbeejtően unalmas félóra után végre megkezdették.

Latorczay be sem ment a terembe. Megállott egy oldalajtóban és onnan nézte a szereplőket. Különböző programszámok után végre az asszonyra került a sor. Az asszony fellépett a pódiumra. Latorczay közömbösen nézett végig rajta. A teremben egyszerre halálos esend lett. Latorczay felkapta a fejét és körülnézett. Mit hallgattak úgy el? A fészkelődést is elfelejtették.

Nyitott szájukat látott a teremben, fág, bámuló szemeket. Felnézett a pódiumra. A felesége nyaka fehéren világított feléje a kivágott ruhából. A szőke haja lágyan, aranyosan, hullámoson ereszkedett le a nyakára. Szép asszony. És a teremben milyen halálos esend van.

...Tapsoltak, az asszony énekelt még és egy óra tájban indultak haza. Beültek a hintóba. Az asszony belebujt a gallérijába, hátradólt, nézte a világos, csillagos eget és hallgatott. Latorczay is hallgatott. A koesi lassan, puhán gördült velük hazafelé. Latorczay egyszerre megmozdult, közelebb húzódott az asszonyhoz, bedugta a kezét a gallérja alá, megfogta az asszony meztelen karját és magához szoritotta. Az asszony meglepetve rándult végig, felkapta a fejét, azután átengedte a karját és hallgatott.

Egy hét múlva bement a férjéhez. Levél volt a kezében.

— Ödön kérem, — mondta — ne haragudjon, ne tiltakozzék, ne szóljon semmit... A jövő héten játszom az Új Dalszínházban. Egyelőre csak egyszer. Szép Helenát. A többit majd meglátjuk. Itt az igazgató levele. Jótékony célra. A színésznagydíjintézet javára. Kérem, kérem, ne szóljon most semmit. Az előadás után mondhat, amit akar, csinálhat, amit akar, megbüntethet, elhagyhat, elkergethet, — most ne szóljon semmit.

Latorczay nem szólt. Dacosan összeszorította a száját és vállalt vont. Az asszony intett:

— Helyes. Most egy szót se. Holnap utazom Budapestre. Akar velem jönni?

— Nem.

— Kérem, jöjjön velem. Kísérjen el.

Latorczay fanyarul beleegyezett, hogy jó, vele megy, elkíséri. Elkísérte, gondoskodott róla, udvariasan kiszolgálta és ellátta, az előadás előtt való napon azután megmondta, hogy a színházban azonban nem megy el.

— Kérem, — mondta az asszony — jöjjön el.

— Nem.

— Kérem. Nagyon kérem.

— Nem. Nem akarom magától látni.

— Kérem. Könyörgök. jöjjön el. Ezt az egy kérést még!

Összekulcsolta a kezét, szinte letérdelt. Latorczay végre haragosan, dühösen, toporzékolva igent mondott. A színházba méreggel teli szívvel indult. Eddig soha sem merete végig gondolni a legbántságosabb gondolatot, amely az elméjében bujkált; most végig gondolta, szavakba foglalta, kimondta, maga elé suttogta:

— Nem kellett volna elvennem. Nem uri nő. Komédiás-fajzat.

A nézőtérre az utolsó másodperében ment be, hogy ne lássa senki és hogy ne lásson senkit. A nézőtér lámpái már kialudtak, behuzta a nyakába a fejét, besurrant a helyére és leült.

Felment a függöny. Latorczay kényelmetlenül érezte magát. Nem mert körülnézni, hogy ismerőst ne lásson; nagy harag dübörgött benne, utálta az embereket, akik körülötte voltak és undorodva, meredten, értelmetlenül nézte a színpadot.

A nézőtérre egyszerre zúgó taps harsogott fel, a színpadon virágok, koszorúk jelentek meg, a padlásról rózsalevelek hullottak le, éljenzés, dobogás, üvöltözés, bravózás dübörgött át az egész nézőtérre: — megjelent az asszony, Szép Heléna, a görög királyné fehér ruhájában, a karja, a nyaka és a melle meztelen volt és a hasított ruhán át kilátszott a lábának — vagy a trikójának — a fehérsége.

Latorczay ijedten, elkábítva, megdöbbenve bámult fel rá. Az asszony hajlongott és mosolygott, a taps, az éljenzés, a dobogás, az üvöltés egyre zúgott, az emberek mintha mind meg lettek volna örülve, az asszony pedig hajlongott és mosolygott. Latorczay ki egyenesedett, félénken elnézett jobb felé, azután bal felé, senki nem vette észre, mindenki a színpadra bámult és tapsolt és tombolt. Latorczay zavarodottan fordult vissza a színpad felé; az asszony ott állott a hasított ruhában, meztelen nyakkal és mosolygott.

A taps azután elhalkult. Csendesség lett. Nagy, halálos csendesség. Az asszony énekelni kezdett, azután járkált, beszélt, nevetett, ölekezett, játszott és La-

torczay meghökkenve, elkábultan, kiszáradó torokkal nézte.

A függöny lement, újra őrzöngő tapsok jöttek, Latorczay emlékezett rá, hogy ki akart menni, ki akart suranni a nézőtérre. De most nem ment. Megállott és nézte a tapsolókat. Ismerősöket látott meg. Őt is meglátták. Intettek feléje és tapsoltak. Az első sorból azután odajött hozzá valaki.

— Fejedelmi! — mondta és tapsolt.

A barátai odagyülekeztek köréje:

— Isteni! Csodás! — mondták és tapsoltak.

Áttapsolták az egész felvonásokot. Mikor újra felment a függöny, akkor lett csak esend. Nagy, halálos esend. Latorczay visszaült a helyére. Semmi haragot nem érzett már. Nézte az asszonyt és csodálatosan szépnak találta. Ujnak. Vagy a réginek...

Érezte, hogy ezer ember bámulja lélekzet nélkül az asszonyt, érezte az egész színház visszatartott nagy lélekét, lefojtott lihegését, érezte az egész színház egyetlen nagy, szomjas, tüzes pillantását, érezte a nagy, kigyult vágyat, amely odaosuszik az asszony felé. Érezte maga körül a

felparázsló izgalmat, amely szinte sütötte őt. Az igatott emberek között lassanként izgatottá lett, nyugtalanná, remegővé. Egyszerre, hirtelen, váratlanul felgyúlt, fellobbant, feldobogott, felordított benne valami gögös öröm, valami harsány büszkeség, valami kiabálni vágyó, fejet felfeszítő királyt öntudat.

— En vizsem haza — gondolta megdöbbenő szívvel.

Az asszony ekkor lemosolygott rá. Hideg borzongás futott végig rajta az örömtől és a vágytól. Az asszony újra rámosolygott, a szemébe nézett, titokban neki játszott.

Latorczay mámorosan ment ki a színházból. Beült a kocsijába és türelmetlenül várta az asszonyt. Az asszony végre jött, a kocsi elindult, az asszony hallgatott és mosolygott. Latorczay megfogta a kezét, megölelte, magához húzta és reszketve sugta neki:

— Klára... Édes... Drága.

Az asszony átengedte magát neki, azután suttogva kérdezte:

Megtiltod, hogy játszam?

Latorczay megrettent, habozott és szégyenkezve, de megremegve attól a sok örömtől, amely rá vár, sugta vissza:

— Nem.

Jézus fog jönni

Írta: ADY ENDRE.

NÁCZI, a Lipótváros hisztériás és csenevész fiacskája, Ferenc páter bibliai magyarázatait hallgatta. Keresztelő Jánosról mesélt félelmesen gyönyörűket a páter s a beteg képzelő masina vágtatva megindult. Kis, terhelt, szomorú gyermek volt ez a Náci és különös dolgok is történtek a palotában. Jött a püspök, kápolnát csináltak a város szalonból és ők reszketve letérdeltek. Apa, anya, Licu és ő, mind térdeltek lehajtott fejjel s a püspök vizet öntött fejükre aranyos csészéből. Sokan voltak ott, nagyon előkelők, orgona bugott s az emberek sirtak. Nácit megcsókolta a püspök s nyolc éves, szép, sápadt homlocskájá azóta még sápadtabb. Náci hallgat, szenved, kínosakat álmodik s Ferenc páter tanítja őt a hittanra és bibliára. Csupa nehéz tömjén füstben látja a palotát, az utcát, a várost, a világot Náci. Ragyog ki a füstből a menyország s lobog a gyehenna: Jézus szállong s körülötte apró angyalok énekelnek. És most, hogy Keresztelő Jánosról beszélt neki Ferenc páter, Náci reszketni kezd, mint akkor a püspök előtt. Szabó János urra gondol s forróan, biztosan, halálosan tudja, hogy Szabó ur az a Keresztelő. Szabó János urra gondol Náci, Szabó urra, akit apa ki akar dobni. A szemüveges, a rossz ruhájú titokzatos Szabó urra, aki a nevelője. A hogyan bejuthatott e palotába Szabó ur, már az is csoda volt. Heródes idejében próbálta volna csak ezt egy rontóbontó álmokat szövő tanárjelölt. De Szabó János ur mértéke is betelt már: nem sokáig járhat a palotába. Náci ismeri a bűnök lajstromát s e bűnök miatt gondol áhitattal Szabó urra. Hall-

gatja, hallgatja Ferenc páter s egyre jobban ráül kis lelkére a biblia és istenfélelem szent köde. Nyilván okosodik áhitatos nagyot gondolással Náci, nyilván örökéletű a biblia. Ha volt valamikor Keresztelő János, az itt van talán most is. Az el-el fog jönni gyakorta még az emberek közé egyéb prófétákkal együtt. És ez a Szabó János ur csak az a János lehet.

Van Szabó János urnak egy öreg anyja, a ki vak. Elsején annak küldi, ha kikapja az apa irodájában, mind a pénzt Szabó ur. Ő hozzá, Nácihoz, annyi szeretettel van, mint senki e házban. Még a számtan is gyönyörűség Nácinak, mert Szabó ur csöndesen és édesen beszél a csunya számokról. Olyan ember az, akinek az álmunkat is elmondhatjuk. Szomorú arca megmosolyodik, de nem kacag ki bennünket. Nem a bűnökről és az erényről dörög keményen, mint Ferenc páter. A bibliát is másképpen tudja. A hogyan sokkal szebb, vigasztalóbb, a hogyan Náci mindig ki tudja találni a történet folytatását. És azt szokta mondani, legyen jó az ember, bár a jó embert sok szomorúság éri. Utánunk jönnek az igaziak s akkor lesz szép a világ. Ezt mondja Szabó János ur s Náci boldogan keresztet vet, bár nem érti Szabó ur szavait. De jó szavak, szép szavak Szabó ur szavai.

Mostanában sokszor beszél haraggal a családban Szabó urról apa:

— Egy istentelen ember az, egy rossz katolikus. Megkérdeztem, azt mondta, hogy ő tíz év óta nem volt misén. De bezzeg jár a szocialista gyűlésekre, megtudtam. És irt egy számár füze-

tet az új nevelésről. Na, nem fogja az ő új nevelését az én gyermekemen kipróbálni, a rongyos. Kidobom, elsejéig várok s kidobom.

Ez éjszaka azt álmodta Náci, hogy Keresztelő Jánost elfogatta Heródes. Borzasztó álmom volt, mert Heródes arca az apa arca volt. Keresztelő Jánosról csak azt látta először, hogy szemüveges. Sikoltott álmában Náci: Szabó ur. Ferenc Páter egy korbacscsal állott Szabó ur mellett s valahányszor Heródes intett, rácsapott Szabó urra. Két napig hideglelősen járt-kelt Náci és sokat imádkozott az imákból, melyekre Ferenc páter tanította. Szerette volna az álmát elmondani Szabó urnak, de már a szemébe se mert nézni. Tudta, hogy Szabó urat, ezt a jóságos jó Szabó urat ki fogják dobni s majd megszakadt a szomorú titoktól a Náci kicsi szíve.

Pár nap múlva rémséges és durva dolgok történtek. Vacsoráltak s ott volt Ferenc páter is. Apa későbbben érkezett, piros volt az arca s úgy lépett, mintha valakinek a nyakán taposna. Egy levél volt a kezében. A levelet Licu elé tartotta, a ki nagy és büszke kisasszony, majdnem tizenöt éves és néneje Nácinak.

— Te irtad ezt, kisasszony? Licu ijedten fölállott és szó nélkül a szőnyeghez vágta magát. Anya is elájult. Apa ordított. Ferenc páter doktorért szaladt. Náci remegett egész testében. Hangosan imádkozott, mikor a nevelőnő ölébe fogta s bevitte a szobájába. Egész éjszakán át láza volt és félbeszélt. Reggel megtudta, hogy Licu elvitték a Mártha-nővérek zárdájába. Licu levelet, szerelmes levelet irt Szabó urnak. Szabó ur elvitte a levelet apának s kérte, hogy vi-

gyázzanak Liczura. De szomorúan és jóságosan, mint ő szokta, azt kérte, ne essék bántódása Liczunak. Ezt apától hallotta délben, aki ismét dühöngött.

— Szerencse, hogy egy kis tisztesség még van ebben a Szabóban. Hogy megmutatta a levelet.

Náci behunyta a szemét s úgy gondolt Szabó János urra. És fényesnek látta a Szabó János fejét, mint a szenteké fényes.

Délben azonban nem jött Szabó János ur. Apa kidobta Szabó urat. Két nap múlva anya sirt. Apa nyugtalanul, remegve beszélt, mint egy gyermek, aki bajba került. De ez is elmúlt. Náci hallgatott s nem mert kérdezni semmit Szabó urról. Pedig érezte, hogy Szabó urral történt valami. Jött Ferenc páter a hittanórára, Jézus csodás gyermekéke volt a lecke. Nem hallotta Náci, mert kis beteg szíve nyugtalanul kalapált. Este megtudta a cselédektől, hogy Szabó urat holnap temetik. Kifogták a Dunából. Azt írta egy levélben, hogy őt, Nácit csokolja. Meghal, mert nincs kenyere s nem tud pénzt küldeni vak édesanyjának.

Náci elájult igazán, nem mint Licu. Három doktor is volt az ágyánál. Mikor először fölnevet, sikoltozni kezdett. Az apját látta, aki Szabó urat kidobta. Ott állott apa Heródes arccal s Náci lázban kiabált:

— Apa, apa, menj, te ölted meg.

Görcs fogta el testét Nácinak. Azután elcsöndesedett, pihegett. Tüzes, bibliai képek táncoltak a Náci szeme előtt. Siránkozóan, fenyegetően, csöndesen nyögte Náci:

— Vigyázz, apa, most Jézus fog jönni. Nagyon, nagyon megbüntet téged.

Voltak, akik meghatótan magyarázták neki.

Az igazat, persze, senki sem hitte el lyének is ez volt a címe.)

lap másnap harsulvonta, sőt vezető cikkek-
nal („Eyszerű jezőnöl!” — mint a Nép-
ten: Almáson járt egy kedves iskolatárs-
Ehmonda az igazat, egyszerűen, őszin-
s elmondta az igazat.

adhat okot. Valóságai bocsánatot kért —
hogy igénytelen távozása emmi félreértésre
gos elbizakodottság lett volna részéről —
dolga volt; nem gondolta, — hisz az valósá-
amugy is nyugtalanító nemzeti. Neki
vétel most még illyesmivel is izgatni az
Sajnálkozott a tévedésen, mert hiszen
gadta mindezt.

val — s mégis lebilincselő szerénységgel fo-
látlan hatalmát isméro vezer tartózkodása-
rangsolo nyugalommal, mondhatók, a kor-
nem sikerült, Káldos Imre tiszteletet pa-
Bár meghatóttságot teljesen lepleznie
volna keblere őt.

Mintha az egész párt, de nemcsak a
tölmácsolandja most ő a párt érzelmeit?
Mindenki várta, mely lobogó szavakkal
Halotti esond lett.

jat Torday két kézzel.

Es ekkor: megragadta a vezér jobb-
— 81 —

— 84 —

Torday karonfogvást kísérté le a vezért
s beült melléje a kocsiba. Tódult utánuk a
párt, teli volt az utca; lovasrendőrök nyi-
tottak utat a kocsí előtt.

A vezér könyörgött a népnek, hogy lo-
vait ki ne fogják.

VI.

A MALACPECSENYE.

— Korlátlan ura vagy a helyzetnek! —
gratulált a kocsiban Torday a vezérnek, mi-
közben a lépést haladó fogat mellett, mint-
ha Karnevál hercege vonulna farsangi tró-
nusára, tuláradó örömmel éljenzett a nép.

— Soha teljesebben nem láttam a ne-
vetséges voltát s hitvány kicsiségét minden
politikai ügyeskedésnek, — mondotta a ki-
ábrándulás hangján Káldos Imre, de eköz-
ben hálás mosollyal emlegette kalapját.

Aha! — mosolygott a prókátor, — ki-
nyílt már a szeme Bécsben!... Mert rende-
sen ily méla filozófiával szoktak hazatérni
omnan a vezérek, kivált azok, akik elszegőd-
tek.

— Így kell látni minden valódi politi-
kusnak, — mondotta a prókátor komoran.
— Aki eszményi célért küzd, az kitünő kor-
tes lehet, de kabinet alakítást nem igen biz-
nak rá.

madt!

hala az égnek, ma oly szerencsésen felta-
a mi szeretett vezérünk, Káldos Imre, aki
pész, az a most nélkülözhetetlen ember, az:
kormány. Hát az a kék zubonyos ge-
nemértó kézen szertorobanna az egész al-
ka. Az is megeshetnék, hogy valami hozzá-
ha ő ott nem lenne, megállana az egész mun-
— senki ugy nem ismeri azt a masinat és
megállítani, tudja csittítani és serkeneni,
kell a kazánba tüzeznékni, tudja indítani s
mikor és hol kell a masinat olajozni, mikor
fogaskerek mint kap bele a másikba; tudja,
menyit csavarját, szelepet; ő tudja, egyik
mas masina minden csuját-buját, vala-
egy ember: a gépész!... Ismeri a bonyodal-
ott áll nyugodtan, olajos kék zubonyban
áldást hiba nélkül. A masina mellett pedig
ják a szálmakazat — s a masina ontja az
danak, lapátolnak, hánnyák a kéréket, rak-
dentle ember; futik s tömik a gépet; hor-
Körötte fátad, izzad, serénykedik sok min-
got, egyik zsák tekik sebese a másik után.
töt s gyönyörűen veri ki a kalászból a ma-
termése. A masina bug, katóg, fujja a füs-
mellette hatalmas asztagokban a környék
— Ott a masina, kint a szerűskertben;
Bededy elképedt a váratlan kérdésen.
— Öregem! Láttál már esepelint?

lotta meg, hogy el ne mondja, ha valami jó
ölete támadt.

— 88 —

— 85 —

— Egy fél tucat becsületes ember azon-
ban, — válaszolt Káldos Imre, — többet
tehet az ország érdekében, mint három tu-
cat lángelme. Én az almási jegyzőre biznám
a kormányzást.

— Ha parancsolod, Imre, én hiszek es-
után is ebben az almási mesében.

— Hát nem hiszed, hogy csakugyan
ott voltam? — mosolygott Káldos.

— Akkor ott találkoztál a bécsi közve-
titőkkel.

A vezér vállat vont. Nem kételkedett,
hogy Torday emberei holnap már lent les-
nek Almáson.

— Különben, — szólt ismét a prókátor,
— mennél becsületesebb ember az a te al-
mási jegyződ, annál kevésbé bizhatnál rá
valami bonyolultabb politikai munkát. Nem
mondom, az is kell! Szükség van becsületes
emberekre is, de ha tulságosan sok van be-
lőle, az baj, hidd el nekem. A politikai morál
nem azonos a magánbecsülettel.

Mivel hogy Káldos erre sem felelt, me-
gint csak Torday szólott, kissé türelmet-
lenül.

— Hallgatsz?!... Jó. Azt is elhiszem
hát, hogy nincs közleni valód s ez esetben
majd gondoskodom én, hogy hamarosan le-

Találkozás

Jókedvű voltam, elfelejtettem, meggyújtottam a nékvágtunk az... Én szép és drága solyogtam rám a szép kedvesem, a tett és megengedtem.

A fiatalemberrel ton találkoztam, ment mellettünk, dott akkor, nem. Már husz lépésnykor hátulról... Egyszerre elhallgattam nyugtalanság, karsu derék... háttéréből vált kis, azt hiszem, mertem rá. Kicsit hák. A kezébe vitt. Tizennyolczenhét éves talán, nem merem akartam fordulni, éves nyilalás von, vemén és utána... gás fogta el, hozzáálljak. Egy mozig, amint a kez és maga elé tart, tenetes, ez volt... ágást is megismert a tornaterem.

A feleségem zett rám és entam. Kérlek... szélfnem kell ez berrel...

És otthagytam, tem. Nemsokára tottam a lépteim gott. A fiatalember meg. Tudta, hogy gyok. Nyugodtan egy hajókötélkő megállt és a cse fordult s nézett hegyek felé. Bor voltam, a torkom Melléje álltam, gyen. Lopva a mely fiatalabb és még, mint az e nagyobb és világ az. És a füzet a füzet... amit a kére tettem és Nehéz, szorongó

Hát... ne mondtam végre De igen fordult felém.

Zavartan hallg szegyeltem mag Egy tizennyolc A találkozás kül talájam magam. szek. Örüljön, meglátai engem.

Azonnal m mondtam hangos mentél mellettem Tudor Hát mért

Nem vagy kívár Nem felelt. Jó, tudom

— Jó, tudom kodó és gögös ennek semmi ért rájöttem, hogy Majd elmagyar Magad is belá nem maradhatta gögös... De há zel rám... Nézd

fokméréséhez szolgálhatnának csatlakoztatlan is- lezajlott események a nemzet érzelmének semlégesebbek is megállapították, hogy a leg- könyvezett az ország; az összes lapok, a leg- feltámasztás szenzációját s Torday ölében a part lapjai csak annál inkább tetézték a kált, a hatalomra alkudott, — erre azután meg is írta, hogy a vértann Bésben buj- ra. Másnap egy városzó kormányközöny- ben a legfélsőbb megbízás: kabinet alakítás- tek, hogy már ott van Káldos Imre zsebe- A part vérmesebb hívei nem kétélked- nyugalmát.

Bésben?... Kimehni kívánta az ország Hogy a part háta mögött, titokban járt hessen!)

van zárva, hogy ezt egyszer elfelejttem le- Mig én élek, ezt feledni nem fogom! Ki azt, amikor egymás keblére borultak?... megérkezett a pártkörbe. Látta az urak irónak Torday iróda vezetője, aki szintén több az országban! — mondotta az újság- "És micsoda szív! Nem létezik ilyen szív (Micsoda koponya az a ven bucent... sere: hátha Bésben járt!)

ben most emlekezett Torday megjegyzé- lott elvoni a magányba!... De a legföb- vető igaz ember, aki nagy elhatározással e- time a lelkiismeretes, a feleségével számot-

Kézet szorítottak s a nép éljenzett a hi- barátság láttára. A vezér felment lakására: a nép még sokáig ott tolongott az utcán s radó éljen- zés fogadta a vezér inszát, a derék Pált, valahányszor megjelent az ablakban. Tordayt lakásának kapuja előtt várta egy azott alak: Bezdédy. Még gömpödebb, még összeszesettebb volt. Mint egy vizes törtüköz, amelyik vár- ja, hogy valaki szatardi tortise. Ismét csak azt kérdezte, még reszko- több, szinte sirásba esnkő hangon: — Hát én velem már most mi lesz? Ot is karentfogta a prókator, aki mint- ha "legkedvezőbb" főnyereményt esmét volna (osztálysorsjeggy: főnyeremény a ju- talommal) olyan adakozó kedvében volt. — Csak türelm, Miska lelkem, türe- len! — De, kérlek, hát mit szölsz ehez az emberhez? — Hogy Káldos Imrehez mit szölsz. A vezérhez?... Remek ember, barátom! Ren- dültemül kitartunk mellette! — És te csakugyan olyan nagy politi- kusnak tartod őt? Torday egy pillanattig hallgatott.

gyen. Szerenésedet fogjuk tökécsíteni. Ha azonban célszerűbbnek látod, hogy titkolód- zál előttem is?... Az is mindegy nekem. A helyzet fog kényszeríteni holnap, hogy nyilatkozzál s kénytelen leszel úgy nyilat- kozni, ahogy érdekeid kívánják. Ami engem illet?... Bármily alakulás elé kényszerit- sen a helyzeted, reám feltétlenül számít- hatsz, reám feltétlenül számítanod is kell.

Biztosítalak, hogy még korai — — Kérlek, ne biztosíts te engem sem- miről! Vezérnek elismerlek, kénytelen is vagyok vele, de a saját börom biztonságá- ról majd gondoskodom én magam. Olyan rendületlenül állok melletted, hogy tölem ugyan nem szabadulhatsz. Miniszter akarok lenni s az leszek, veled együtt.

Káldos Imre megint csak vállat vont. Micsoda haramia! — gondolta, de ugyanakkor bizonyos respektussal látta mégis ennek a nagyon eszes, ennek a ra- vasz embernek a tagadhatatlan erejét. Egyedül nem tud boldogulni, erejének ép- pen erkölcsi bónasága kényszeríti, hogy valakinek a hátára kapaszkodva törtesse el- cölja felé. És igaz van. Célt fog érni. A politikai morál nem azonos a magánbeesü- lettel.

Elmés emberek veszedelme: ő sem ál-

mérvel s történet legyen Káldos Imrével bármi, járt legyen Káldos Imre bárhol: a reményeit és titét féltő nemzet szereteté- nek túlaradása az, ami esetleg a történetek- ben tuzásnak lenne minősíthető.

Torday kiadta a jelszót: a vezér mellett rendületlenül! Mert vagy páratlan diplo- mata, vagy örült disznaja van, ami a politi- kában. — ahol csak a siker igazol, — egyre megy. Tehát: rendületlenül a vezér mellett fiuk!

Időközben a mozgékony Fejes, próká- torunk hü iróda vezetője, kétszer is künt járt a telefonfülkében s tíz óra tájban már ott éljenzett az utca is a pártkör ablakai alatt; a rendőrség is kivonult.

A viszontlátásra, urak! — bucsuzott a vezér. — Holnap, a vigadóban, Bezdédy ün- nepén!

Az ám! Bezdédy! Igaz! A magyar Cin- cinnátus!... Hova is lett csak? Ki látta?

Valaki mégis akadt, aki látta. Az imént irdogált odaát az olvasóban, de aszondta, ilyen zájban nem lehet dolgozni. Talán ver- set farag, az öreg Miska bácsi! A magyar Georgikont siet nyélbeütnei!... Mindegy, holnap úgy megünnepeljük Miska bácsit, hogy a füle is kétfelé áll tőle... Eppen kapóra, hogy Káldos mellett tüntessünk!

Találkozás egy fiatalemberrel

Irta: KARINTHY FRIGYES.

Jökévdü voltam, sok mindent elfelejtettem. Körülmenyesen meggyújtottam a szivarom és nekivágtunk az Andrássy-utnak. Én szép és drága felségem mosolygott rám a látyol alól, én szép kedvesem, aki, ime, szeretett és megengedte, hogy szeressem.

A fiatalemberrel a Duna-parton találkoztam, hat óra felé. Element mellettünk, már alkonyodott akkor, nem vettem észre. Már husz lépésnyire lehetett, mikor hátulról megpillantottam. Egyszerre elhallgattam és zavart nyugtalanság fogott el. A karsu derék, egy rakodóhajó háttéréből vált ki élesen, de mégis, azt hiszem, a lépéseiről ismertem rá. Kicsit kopottak a ruhák. A kezében széles füzetet vitt. Tizennyolc-, vagy csak tizenhét éves talán... még haboztam, nem mertem elhinni... el akartam fordulni, de egyszerre éles nyílalás vonaglott át a szívemen és utána oly heves dobogás fogta el, hogy meg kellett álljak. Egy mozdulatát láttam meg, amint a kezében felemelte és maga elé tartotta, ó jaj, rettenetes, ez volt a kéz, még a vágást is megismertem rajta, a mit a tornateremben...

A feleségem esodálkozva nézett rám és én hebegve mondtam:

— Kérlek... várj rám... beszélnem kell ezzel a fiatalemberrel...

És otthagytam őt és előresiettem. Nemsokára aztán megláttam a lépteimet. Már alkonyodott. A fiatalember nem fordult meg. Tudta, hogy mögötte vagyok. Nyugodtan ment tovább, egy hajókötélkőnél nyugodtan megállt és a csendes Duna felé fordult s nézett át, messze a hegyek felé. Borzasztó zavarban voltam, a torkom köszörültem. Melléje álltam, hogy észrevegyen. Lopva a száját néztem, mely fiatalabb és keskenyebb volt még, mint az enyém. A szeme nagyobb és világosabb. Ó, ő volt az. És a füzet a kezében, a régi füzet... amit a szekrényem fenekére tettem és elfelejtettem... Nehéz, szorongó izgalom volt ez.

— Hát... nem látsz?... — mondtam végre halkán.

— De igen — mondta, de nem fordult felém.

Zavartan hallgattam. Aztán elszégyeltem magam. Nevetséges. Egy tizennyolc éves fiatalember! A találkozás különös, de fel kell talájam magam. Elfogulatlan leszek. Örüljön, hogy alkalma volt meglátni engem.

— Azonnal megismertelek. — mondtam hangosan. — amint element melletttem.

— Tudom — mondta.

— Hát mért nem jöttél oda? Nem vagy kíváncsi rám?

Nem felelt. Ideges lettem.

— Jó, tudom, milyen tartózkodó és gögös vagy. De látod, ennek semmi értelme... Hidd el, rájöttem, hogy semmi értelme... Majd elmagyarázom neked... Magad is belátod majd, hogy nem maradhattam tartózkodó és gögös... De hát miért nem nézel rám... Nézd, bajuszom van...

Huszonhat éves vagyok... De furcsa vagy. Haragszol rám?

Nem felelt. A szája keserűen összehúzódott.

— Eh!... — mondtam. — Ez a nagyszerű hallgatás! Jó, jó, emlékszem már... Hát aztán? Örökké nem csinálhatja azt az ember. Né, még talán szemrehányásokat teszel. Ugyan kérlek, a nagy hallgatásod nem olyan nagy dolog... Nem látom, hogy sokat használt neked... A ruhád nagyon szánalmas, édes fiám. És sovány vagy. Már engedj meg, nem tudnék ilyen ruhát felvenni. Na, mi az! Sirj egy kicsit, kapsz egy krajcárt!

Most nézett rám először. Keményen rámnézett, a szemembe. Aztán megint elfordult.

— Sokat beszélsz — mondta szárazon.

Megsértődtem.

— Ó! Ugyan! Nagyon tökéletesnek képzeled magad. Igenis, beszéllek, mert tanítani akarlak... érted? Végre, idősebb vagyok nálad... és én azóta sokat láttam... és sokat tapasztaltam... te gyerek vagy... mit tudod te.

Egyszerre elcsuklott a hangom, lehorgasztottam a fejem és egészen halkán és zavartan mosolyogva suttoztam:

— ... Hát mit tegyek?... hát azt nem lehetett, a hogy te gondoltad. Hidd el, kérlek, nem lehetett... én próbáltam... de igazán nem lehetett.

Most felém fordult. Elgörbült szájjal, gyűlölettel nézett rám.

— Hol a repülőgép? — kérdezte rekedten.

Zavartan dadogtam:

— Hát... mit tegyek... megtalálták... Farman... a Wright testvérek... nem voltam ott... De hidd el, ők is elég jól csináltak... egész jó, aránylag... lehet vele repülni.

— Látom — mondta gunyosan. Aztán megint rámnézett. — Hol az északi sark?

Lesütöttem a szemem:

— Valami Peary elérte... Kérlek, hát nem volt időm... te tévedtél... nem lehet mindent... én akkor az egyetemre jártam...

— Ugy — mondta.

Aztán: — Hol a büszke és szabad Magyarország?

— Kérlek alássan... igazán furcsa vagy... dolgozunk rajta... én is... de az nem megy oly hamar... az embereknek éhni is kell.

Hadarni kezdtem:

— De látod... azért neked, megígértem... hogy legyen valami abból... amit neked megígértem... Irtam ám... Elég jó dolgokat irtam... Nézd meg csak kérlek a kirakatokat... a nevem ismerik... jönni vagyok... a hogy te akartad... és az emberek eléggé tisztelnék... És látod, könyveket is irtam... ahogy te elgondoltad... nézd csak... itt van egy... elég jó...

Idegesen kapkodtam ki a zsebemből egyik könyvemem, amiben humoros rajzok és novellák vannak és mutattam neki.

— Nézd csak... elég jó...

Egyetlen pillantást vetett csak a könyvre, nem nyúlt utána.

— Igen, láttam már — mondta kurtán. — Elég jó.

Kinyújtotta a karját az alkonyodó láthatár, az elgörbülő hegyek felé.

— Hol a nagy szimfónia, a rettenetes színjáték a szürke láthatárról és a gögös istenekről, akik ott lüktetnek és vágatnak a láthatár mögött?

Elpirultam.

— Hát kérlek... azt nem lehetett... Azt nem lehet három felvonásban megcsinálni... Te tévedtél... A szürke láthatárt nem tudja eljátszani egy színész... aztán rájöttem, hogy ez nem is a megfelelő műfaj... és nem is tudnék elkészülni vele... Hanem irtam erről egy csinos szonettet... egy előkelő nevű hozta... és tetszett... és azóta jobban fizetnek.

Nem felelt. Komor hallgatásba merült, tekintete eltűnt a távolban. Akartam még mondani valamit, megmagyarázni, hogy milyen fiatal ő... de homályosan emlékeztem rá, hogy ilyenkor, a mikor így néz, nem lehet őt zavarni. Egyszerre eszembe jutott a feleségem és nyugtalankodni kezdtem.

— Kérlek... — mondtam — jöjj velem, bemutatlak a feleségemnek. Ó, ennek örülni fogsz. Nagyon szép asszony... értékes, nagyszerű nő... látod... és én meghódítottam... szeret... engem... látod... vagyok valaki... ahogy te akartad...

Most rámnézett és a szemében végtelen guny volt.

— Meghódítottad — mondta. — Ugyan! Ó, milyen büszke vagy rá! Te mentél hozzá és meghódítottad!... A várkastély leszállt a hegyről és ostrommal bevette a völgyet!... A tölgy meghódította a folyódárt és szerelmesen körülcavarta... Miért nem jön ide a feleséged?

— Ostoba vagy — mondtam.

— Gyerek vagy. Ezek a fantazmagóriák. Nincs igazad. Nekem van igazam. Én felnőttem vagyok és megismertem az életet. Mit tudsz te az életről! Téged mindenki kinevetne.

Egészen mellém állt, a szemembe nézett. Most láttam meg sűrű barna haját.

— Nem akartam megismerni az életet... azt akartam, hogy az élet ismerjen meg engem... Igaz, engem mindenki kinevetne és te nem akartad, hogy miattam téged kinevessenek... De te tudod, nézz a szemembe, merj a szemembe nézni!... te tudod, hogy te vagy a nevetséges és kicsi... és hogy nekem van igazam... és hogy nem nevetséges amit én mondom... te tudod, hogy nekem van igazam... te szegény... te kicsi... te genki... Merj a szemembe nézni...

El kellett fordulnom; a helyzet ostoba és kínos volt. Ó lassan távolodott el tőlem, aztán nem nézett többé rám, lassan gondolkodva indult meg...

Percek mulva, halkán tudtam csak megszólalni:

— Hová mész? Maradj... — suttoztam. De nem fordult már vissza. Csak a szavát hallottam még, távolról:

— Emlékezz rá, hogy egyszer még, utoljára, találkoztál velem... És ha van még benned valami belőlem, mártsd be tolladat a lenyugvó nap tűzébe s ird meg nekik... ird meg ezt a találkozást... és ird meg nekik, hogy hagytalak el és hogy tüntem el, beléolvadva az alkonyodó égbe, ifjan, szépen és végtelenül szabadon, hogy ne lássalak többé...

Ezeket nagyon messziről hallottam már és a karsu alak vékonyodott, elfolyt, felemelkedett. Még néztem, azt hittem, hogy látom, de aztán rájöttem, hogy a vörös égen egy vékony felhő lebeg csak.

A feleségem türelmetlen lett.

— Ki volt ez a fiatalember? — kérdezte.

— Egy régi ismerősöm — mondtam neki zavartan. — Kedves fiu...

— Igen — mondta a feleségem kicsit élesen. — Csak rossz modora van. Miért nem mutatkozik be? — pedig feltűnően hasonlított hozzád.

— A téma szép — mondtam magamban, felvidulva. — Versnek kicsit hosszú volna. De egy novellát lehet belőle csinálni. Rövid habozás után leirtam a címet: "Találkozás egy fiatalemberrel..."

És csak tompán fájt már a seb.

A MENYASSZONYOM

(Folytatás a 2-k. írtatról.)

kel sietett el előttem. Arra gondoltam, hogy én nagyszerű ember vagyok; aki rájöttem arra, hogy igazi ember lelkét nem érordinaré szerelmi tragédiák.

Lábujjhegyen igyekeztem a szobám irányában. A hall órája ejfált ütött. Feltettem magamban, hogy egy gramm fenacetin árán nyugodtan fogok aludni.

De újból ajtónyikorgás hallatszott. Gyorsan egy ablakzuga suhantam és meghúztam magamat. Micsoda kísértetjárás ezen a szomorú éjszakán?... Egy alak vonult el mellettem; megismertem. A másik volt; a vállai még szélesebbek voltak az Érvinénél. Hát ez kihez egy?... Egy pillanatig arra gondoltam, hogy ezt is meglesem. Cécia-e, vagy Emma?

Nem!... Tőle nem lehet, ahová akar; én bizony nem leselkedem. Mert az élet bohózat és sablonos. Ez a másik sem megy Céciahoz; nem megy a vörös Emma-hoz. Ez is a menyasszonyomhoz megy. Egész biztos.

Besiettem a szobámba. Levétközttem és két gramm bromot szedtem be. El is aludtam és azt álmodtam, hogy szomorú, szerencsétlen ember vagyok. És jött egy nagyszakállu bölcs, aki ezt sugta a fülembe:

— Minden fölényes ember a maga düpirozottságának a kövácsa.

Jót nevettem. Azért, mert mindig nevetek, ha példabeszédeket álmodok; másodsor, mert a szakállá csiklandozta az orromat és végül, mert bagószaga volt a szájának.

A K U T Y A

Irta: CSEHOV ANTAL.

Dubov hadnagy, a szenvedélyes katona, ki már nem volt virágjában, meg Knapsz önkéntes, együtt ültek és konyakoztak.

— Tökéletes kutya! — szolt Dubov az ugató Milkóra mutatva. — Nagyszerű kutya! Micsoda száj! Kérlek nézd csak azt a száját! Ha egy kutyakedvelő meglátná, készáz rubelt adna csak a szájáért! Nem hiszed? No hát, nem is értesz hozzá!

— Értek, de...

— Mit? Tiszta angol vér! Csodálatosan kitartó! És micsoda szaglása van! Tudod-e, mennyit fizettem Milkóért, mikor kölyök volt? Száz rubelt! Nem közönséges kutya! Hé, Milkó te, te betyár! Bolond Milkó te! Gyer' ide kutyikám, kutyuskám!

Dubov magához vonszolta Milkót és megcsókolta a két füle közt. A hadnagy szemében könnyek csillogtak.

— Nem adnák oda senkinek, drága... szép... bátor kutyám! Szeretsz Milkó, szeretsz engem?... El innen hé! — kiáltott rá hirtelen. — Szabad az uniformist bepiszkolni? — Bizony Knapsz százötven rubelemben került ez a kutya? Meg is ér annyit! Csak azt sajnálom, hogy nincs időm vadászni. Tönkre megy ez a kutya, a semmittevés miatt elveszti a szaglási képességét... Csak éppen ezért adom el. Vedd meg! Egész életedben áldani fogsz érte. Ha nincs elég pénzed, csak hogy kedvedre te-

gyek, felannyiért neked adom... Vadd meg ötvenért.

— Nem, kedves barátom — szolt Knapsz. — Még ha him volna, akkor lehet, hogy megvenném, de így... — Hogyan? Milkó nem him? Knapsz, mit beszélsz? Hogy Milkó nem him kutya? Hogy mondhatod ilyet! Nőstény? Ha, ha! A fiu nem tudja megkülönböztetni a himet a nősténytől!

— Ugy beszélsz velem, mint ha vak, vagy gyerek volnék. Az már bizonyos, hogy nőstény.

— Jó, hogy nem mondd azt, hogy én is nőstény vagyok! Óh! Knapsz, kedves Knapsz, ezért jártad végig az iskolákat? Nem kedves barátom, valóban him kutya ez. Elhomályosítja a legszebb kutyát és te még azt mondd... hogy nőstény. Ha, ha!

— Már megengedj, Ivánovics Mihály, de ne tarts... bolonddád... Ez nem szép...

— No de ilyen macacsságot! Eredj hát a pokolba... ne vedd meg! Nem értesz hozzá. Nőstény? Jó, hogy nem mondd azt, hogy ez itt nem a farka, hanem a lába... Ne vedd meg. Én csak örömet akartam szerzeni neked, de... Vakramev, konyakot.

A katonaszolga újra hozott konyakot. A két barát megtöltötte poharát. Egy fél óráig csend volt.

— Hm... és ha mindjárt nőstény volna is... — szolt a hadnagy, komoran nézve a palackot. — Hát nem a te hasznod-

volna az is? Megkölyközne és minden kölyök öt-öt rubelt érne. Akárki szívesen venné meg. Értetetlen, hogy mi tetszik neked a him kutyákon! A nőstény kutyák ezerszer többet érnek. A nőstény sokkal háládatosabb és ragaszkodóbb... Hát jó, hogy annyira félsz a nőstényektől — odaadom neked huszonöt rubelért...

— Nem, kedves barátom, semmit sem adok érte. Először nincs szükségem kutyára; másodszor nincs pénzem.

— Hallod-e, ezt előbb is megmondhattad volna! Milkó takarodj!

A katonaszolga rántottát hozott be. A két barát nekigyürkőzött és gyorsan kiürítette a lábast.

— Jó pajtás vagy, Knapsz, de rék fiu vagy... — szolt a hadnagy. — Sajnálom, ha így kellene elválnom tőled... Az ördögbe is! Tudod mit? Vidd el a kutyát ingyen!

— De drágám, mit csináljak vele? — Felelte Knapsz. — Ki visel gondot reá nálam?

— Na, jó, hagyjuk hát, nem erőltetem. Az ördögbe is! Ha nem akarsz, nem erőltetek... De hová sietsz? Maradj még egy keveset!

Knapsz nem akart maradni. Ásitott, mozgolódott és a sapkája után nyult.

— Ideje már, szervusz — szolt.

— Várj egy kicsit, elkísérlek. Dubov és Knapsz felöltötték kabátjaikat és kiléptek az utcára. Vagy tiz lépésnyire szótlanul mentek.

— Nem tudod, vajjon kinek adhatnám oda azt a kutyát? — kérdezte a hadnagy. — Nincsen olyan ismerősöd? A kutya, a mint láttad nagyon szép, jó fajta, de nekem... nincs szükségem reá.

— Nincs barátom... ugyan miféle ismerőseim lehetnének itt?

Knapsz lakásáig egyetlen szót nem beszéltek. Csak abban a pillanatban, mikor Knapsz kezét adott a hadnagnak és kinyitotta a kaput, szólalt meg Dubov és közönyösen kérdezte:

— Mond csak, a sintérek nem vásárolnak kutyát?

— Azt hiszem, igen... de nem tudom biztosan.

— Elküldöm Vakramevvel... vigye a fenébe!... Megizentetem, hogy nyuzzák meg... Gyálázatos egy kutya! Undok dög! Nem elég, hogy telepiszkolja a szobát, ma még a hust is feltalta, az átkozott... Még ha legalább jó fajta volna... Fenét! Köztünk szolgálva piszkos kores fajzat, fertelmes disznó! Jó éjszakát!

— Szervusz — felelt Knapsz. A kapu nyikorgott, a hadnagy egyedül maradt az utcán.

EGY JÓ LÉLEK

Irta: Gustave Flaubert.

Fordította: Gábor Andor.

Fölérve Equemauville közepére, onnan megpillantotta Honfleur lámpáit, melyek úgy pislogtak az éjben, mint megannyi csillag; odébb a tenger zavarosan terült el. Ekkor valami gyöngeség fogta el, megállt; gyermek-kora nyomorúsága, első szerelme csalódása, öccse eltávozása, Virginia halála, mint a tenger keserűvízű árja, egyszerre előtörték és torkát fojtogatták.

Aztán a hajó kapitányával akart beszélni, s meg sem mondta neki, hogy mit küld, többszöri figyelmebe ajánlotta a esomagját.

Fellacher hosszú ideig magánál tartotta a papagályt. Mindig a következő hétre ígerte; és hat hónap múlva jelentette, hogy egy ládácskában utnak indította; többet aztán nem esett szó sem róla. Félicité már azt hitte, Lulu soha vissza nem jö többé.

— Ellopták tőlem — gondolta Félicité.

Végre megérkezett a madár — ragyogó fényesen. Egy ágon ült, mely mahagóni talapzatból indult ki, egyik lábát a levegőben, fejét ferdén tartva; egy diót harapott csőrrel: a diót a tömő — mivel hajlama volt a nagyszerű dolgok iránt — bearanyozta.

Félicité szobájába zárta Lulut. Ez a hely, hová csak kevés embert bocsátott be még, olyan volt, mint egy kápolna, de olyan is mint egy bazár, annyi vallásos és

mindennemű egyéb tárgyat tartalmazott.

Az ajtó mellett nagy szekrény állt, melytől alig lehetett az ajtót kinyitni. Az ablakkal szemben, mely a kertre nézett, padlásnyuk nyílt az udvarra. Középen asztal állt, a fal mellett tábori ágy, az asztalon vizes kanecso, két fésű és egy darab kék szappan — kiesorbult tányérban — volt elhelyezve. A falon olvasók, medáliák, Szűz-Mária-képek lógtak és egy kókuszdió szenteltvíztartó; a fiókos ládán, mely mint az oltár, le volt takarva, feküdt a Viktor ajándékozta esigás doboz, mellette egy öntözőkanacska és egy labda. Továbbá irkák, a bélyegekből összeállított földrajz, egy pár kis cipő; és a tükör szögén szalagjaival odakötve a plüss-sapka! Félicité az emlékek iránt való kegyeletét anyira vitte, hogy "monsieur" egy felöltőjét is megőrizte. Minden ócskaságot, a mi Aubainnének nem kellett, a maga szobájába hozott. Így a fiókos láda szélén csipált virágok szilárdtek és az ablakmélyedésben Artois gróf egy areképe húzódott meg.

Egy kis deszka segítségével Luluta kanadllóra állította. Félicité minden reggel, mikor fölébredt, látta a madarat a hajnal fényében és akkor visszaemlékezett az elmúlt napokra, az azokban lefolyt legjelentelmenebb esemé-

nyekre is — fájdalom nélkül, nyugodalmasan.

Mivel senkivel sem érintkezett, álomkórszerű kábultságban élt. Csak az urnapi körmenetek elevenítették fel kissé. Átment a szomszédokhoz gyertyákat és gyékényeket kérni, hogy az utcájukban fölállított oltárt azzal ékesítse.

A templomban mindig a Szent-Lelket nézte és úgy találta, hogy némileg a papagályhoz hasonlít. Ez a hasonlatosság még szembeszökőbb volt egy Épinal-képen, mely Urunk Jézus-Krisztus megkeresztelését ábrázolta. A Szent-Lélek, biborszín szárnyával, zománcos testével valóban nem volt egyéb Lulu másánál.

Meg is vette ezt a képet és Artois gróf helyébe akasztotta, úgy hogy a madarat is, a képet is egy pillantással megláthatta. A két dolog aztán társult Félicité eszmevilágában, a papagályt szentté tette ez a Szent-Lélekkel való összefüggése és a Szent-Lélek elevénebb és érthetőbb lett Félicitének. Az Atya, mikor ki akarta nyilatkoztatni magát, nem választhatott galambot, mert az nem tud beszélni, hanem Lulu valamelyik ösét szemelte ki. Félicité a képet nézve imádkozott, de néha-néha a madár felé fordult.

És kedve támadt arra, hogy apáca legyen. De Aubainné lebeszélte.

Jelentékeny esemény következett: Pál házassága.

Miután volt már jegyzői irnok, s megpróbálkozott a kereskedelembe, a vám- és adóhivatalnál, sőt lépéseket tett az erdőgondnokságnál érdekében, harminchat éves korában, egyszerre, isteni ihletés megmutatta igazi útját: a telekkönyvvezetést! És oly nagy tehetséget mutatott e körül, hogy egy ellenőr felajánlotta neki leányát és megígérte, hogy protezsálni fogja.

Pál, aki megkomolyodott, elvitte menyasszonyát anyjához.

A leány lecsepülte a Pont-l'Évequei szokásokat, úgy viselkedett, mint egy herecgnő; megsértette Félicité, úgy, hogy Aubainné nagy könnyebbséget érzett, mikor jövendő menyé eltávozott.

A következő héten megtudták, hogy Bourais ur Dél-Bretagneban egy koresmában meghalt. Öngyilkosságról susogtak; a hír igaznak bizonyult; s kétségek merültek fel Bourais ur becsületessége dolgában. Aubainné átnézte a számadásokat s rögtön egész halom esalást fedezett bennük föl: hátralékok elsikkasztását, eltitkolt erdő-eladásokat, hamis nyugtákat és így tovább. Sőt egy törvénytelen gyermeke is volt Bourais urnak és viszonya bizonyos dozulé-i perszónával.

(Folytatjuk.)